

Ärende: VN/27997/2023

Begäran om utlåtande om den nationella livsmedelsstrategin 2040

Kapitel 3.1: Lönsamhet och rättvisa

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.1: Lönsamhet och rättvisa

-

Strategiskt mål 1: Mervärdet fördelas jämnare i livsmedelskedjan.

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 2: Exporten av livsmedel och den internationella konkurrenskraften ökar

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 3: Livsmedelsbranschen är lockande och rättvis

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 4: Produktionsdjurens välbefinnande förbättras

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 5: En rättvis dataekonomi skapar värde i livsmedelssystemet

Anmärkningar och iakttagelser

-

Kapitel 3.2: Försörjningsberedskap

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.3: Försörjningsberedskap

-

Strategiskt mål 1: Riskhanteringen stärks i livsmedelssystemet

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 2: Livsmedelsproduktionens kontinuitet tryggas

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 3: Produktionsinsatsernas självförsörjningsgrad ökar

Anmärkningar och iakttagelser

-

Kapitel 3.3: Naturens bärkraft

Allmänna kommentarer och iakttagelser om kapitel 3.3. Naturens bärkraft

-

Strategiskt mål 1: Livsmedelskedjans klimatkonsekvenser minskar

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 2: Den biologiska mångfalden ökar och naturens tillstånd förbättras

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 3: Näringsutsläppen minskar och åkrarnas vattenhushållning förbättras

Anmärkningar och iakttagelser

-

Kapitel 3.4: Matkultur och välbefinnande

Strategiskt mål 1: Användningen av inhemska livsmedel ökar och förståelsen för livsmedelssystemet stärks

Anmärkningar och iakttagelser

Strategin betonar konsumenternas roll samt betydelsen av kunskap och färdigheter. Unga människors delaktighet i utvecklingen av hållbart livsmedelssystem är viktig för att de ska kunna växa upp till ansvarsfulla konsumenter och påverkare. Ungdomar är framtidens konsumenter och matproducenter, härvid är deras perspektiv nödvändigt att beakta då vi söker lösningar på framtidens utmaningar. Vid genomförandet av livsmedelsstrategin bör man säkerställa att ungdomar får möjlighet att delta i till exempel pilotprojekt, workshops och arbetsgrupper. 4H-organisationerna kan här fungera som en aktiv samarbetspartner på svenska och finska.

Det är positivt att livsmedelsstrategin särskilt lyfter fram behovet av att stärka barns och ungas förståelse för livsmedelssystemet, matens väg från jord, hav, skog till bord och hälsosamma matvanor. Inom båda dessa områden har situationen i samhället försämrats. Som lösning lyfts utbildningssystemet fram – från daghem till universitet. Utöver detta bör vi också synliggöra tredje sektorn, organisationernas roll som genomförare och samarbetspartner inom matfostran, tillsammans med skolor, kommuner och välfärdsområden. Organisationer såsom 4H fungerar som lätt tillgängliga lärmiljöer som på ett mångsidigt sätt stöder barn och ungas lärande genom att göra inom strategins olika teman – förutom mat även i ungas entreprenörskap jämte sysselsättning, hållbarhet och beredskap.

Strategiskt mål 2: Ökade möjligheter till hälsosam mat

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 3: Maten är en del av en rik och levande matkultur

Anmärkningar och iakttagelser

-

Strategiskt mål 4: Gemenskapen kring maten ökar och stärker välbefinnandet

Anmärkningar och iakttagelser

Livsmedelsstrategin betonar gemenskapens betydelse kring mat och måltider. Organisationer har en viktig roll i det finländska samhället när det gäller att skapa och upprätthålla delaktighet och gemenskap. Maten har en central roll i alla typer av organisationers verksamhet. Strategin bör lyfta

fram organisationernas betydelse som främjare av en gemensam matkultur bland människor i alla åldrar. Genom den gemensamma måltiden stärks den lokala matkulturen och matproduktionens särdrag. Här skapas grunden för barn och ungas hållbara matval i vardagen såväl via matfostran i hemmet, skolan och i hobbyverksamhet såsom 4H.

Kapitel 4: Färdigheter som ska utvecklas

Anmärkningar och iakttagelser om kapitel 4: Färdigheter som ska utvecklas

I avsnitt 4.2 lyfts satsning på kompetens, lärande, forskning och förändringsvilja. 4H som ungdomsorganisation framhåller vikten av barn och ungas lärande inom matfostran enligt läroplanen såväl i skolan som inom hobby. Det behövs åtgärder för att säkerställa verksamhetsförutsättningar för organisationer i att utveckla och förankra validerade lärostigar i samarbete med såväl den grundläggande utbildningen som yrkes- och universitetsnivå. Varje barn och ungdom har rätt till kvalitativt lärande och delaktighet inom matfostran, samtidigt som det stärker landsbygdens, skärgårdens och hela livsmedelssystemets livskraft.

I avsnitt 4.5 lyfts utvecklingen av förvaltningens roll som en aktiv möjliggörare fram som en viktig färdighet. Finansiering av organisationsverksamhet är avgörande för att livsmedelsstrategins mål ska kunna genomföras på gräsrotsnivå och mervärde för såväl enskild individ som samhället i sin helhet. Strategin bör ta hänsyn till organisationernas finansieringsbehov, bland annat som en del av att stärka matfostran och ungas delaktighet.

Andra kommentarer

Andra kommentarer om strategin

4H ser den nationella livsmedelsstrategin som en viktig vägvisare. Ett framgångsrikt genomförande av strategin kräver att barn och unga involveras i utvecklingen av hållbart livsmedelssystem – inte bara som målgrupp utan som aktiva aktörer. 4H är redo att vara samarbetspart i genomförandet av strategin och i att främja ytterligare matfostran i Finland.

Fs4H som del av SLF önskar vi slutligen lyfta fram att den nationella livsmedelsstrategin bör fungera parallellt med den nationella landsbygdsvisionen, där landsbygdens livskraft och verksamhetsförutsättningar understryks med sin starka koppling till ett fungerande och hållbart livsmedelssystem.

